

ĢENERÄLADVOKÄTA F. DŽ. DŽEIKOBSA [F. G. JACOBS] SECINÄJUMI, sniegti 2004. gada 16. decembrī¹

1. Šis lietas strīda pamatā ir aizlieguma par vīnogulāju šķirņu nosaukuma *Tocai friulano* un tā sinonīma *Tocai italico*² lietošanu uz vīna etiķetēm Itālijā, kas stājas spēkā 2007. gadā, likumā. Šis aizliegums sākotnēji tika noteikts līgumā starp Kopienu un Ungārijas Republiku, lai aizsargātu Ungārijas ģeogrāfiskās izcelsmes norādi *Tokaj*.

Republiku, ka aizliegums ir pretrunā ar citiem līguma nosacījumiem, ka līguma pamatā ir nepatīess faktu atspoguļojums, tādējādi attiecīgais noteikums nav spēkā saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, ka šis aizliegums ir aizstāts ar LIĪTT⁴ un ka šis aizliegums ir pretrunā ar Eiropas Cilvēktiesību konvencijā⁵ un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā aizsargātajām tiesībām uz īpašumu⁶.

2. *Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia* [Friuli-Venēcijas Džūlijas autonomais reģions] un *Agenzia regionale per lo Sviluppo Rurale (ERSA)* [Lauku attīstības reģionālā aģentūra] (turpmāk tekstā — “prasītāji”) uzsāka tiesvedību *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* [Lacio Reģionālā administratīvā tiesa], prasot atcelt valsts likumu³, kurā ir noteikts šis aizliegums. Prasītāji būtībā pauda viedokli, ka Kopienas kompetencē nav noslēgt līgumu ar Ungārijas

I — Asociācijas līgums

3. Eiropas Līgums par asociācijas izveidošanu starp Eiropas Kopienām un to dalībval-

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — Prasītāji norāda, ka nosaukums *Tocai italico* vairs netiek lietots, tāpēc es to pieminu tikai tad, ja tam ir būtiska nozīme vai tas ir lietderīgi.

3 — Ministrijas 2002. gada 26. septembra Dekrēts par valsts noteikumiem, kas ierobežo Regulas (EK) Nr. 753/2002 19. panta 1. punkta c) apakšpunktā uzskaitīto vīnogulāju šķirņu nosaukumu un to sinonīmu lietošanu, tai skaitā ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu, kuras uzskaitītas minētās Regulas II pielikumā un kuras var norādīt uz noteiktos reģionos ražoto vīnu un Itālijas *IGT* vīnu etiķetēm.

4 — Līgums par intelektuālā īpašuma tiesībām, kas ir saistītas ar tirdzniecību, kas ir Līguma par Pasauls tirdzniecības organizācijas izveidošanu 1.C pielikums, kurš attiecībā uz Eiropas Kopienas kompetencē ietilpstošajiem jautājumiem tās vārdā tika apstiprināts ar Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EK, kas attiecas uz līgumu, par kurim vienotās Urugvajes Raunda daudzpusējās sarunās (1986.–1994.g.) (OV 1994. l. 336, 1. lpp.), noslēgšanu Eiropas Kopienu vārdā attiecībā uz tās kompetencē ietilpstošiem jautājumiem. Attiecīgie nosacījumi ir izskaidroti tālāk 80.–82. punktā.

5 — Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija, kas pieņemta 1950. gada 4. novembrī, tās 1. protokols pieņemts 1952. gada 20. martā. Attiecīgie nosacījumi ir izskaidroti tālāk 92. punktā.

6 — 2000. gada 7. decembris (OV C 364, 1. lpp.). Attiecīgie nosacījumi ir izskaidroti tālāk 94. punktā.

stīm, no vienas puses, un Ungārijas Republiku, no otras puses (turpmāk tekstā — “Asociācijas līgums”), tika parakstīts 1991. gada 16. decembrī un Kopienų vārdā apstiprināts ar Lēmumu 93/724/Euratom, EOTK, EK⁷.

zīme kā EEK līguma 36. pantā un tas ietvertostarp [...] ģeogrāfiskās norādes [...].”

4. Asociācijas līguma būtība nav strīdus jautājums šajā lietā. Taču šis līgums ir svarīgs, jo iesniedzējtiesa jautā, vai tas nodrošina pareizu un pietiekamu juridisku pamatu citam līgumam starp Kopienų un Ungārijas Republiku, kas tieši ir šīs lietas strīdus jautājums un tiek tālāk apskatīts⁸. Šajā sakarā iesniedzējtiesa norāda uz šādiem Asociācijas līguma nosacījumiem.

6. Asociācijas līguma XIII pielikuma 5. punktā noteikts:

“Šī pielikuma nosacījumi un 74. panta 1. punkta nosacījumi attiecībā uz intelektuālo īpašumu neierobežo Eiropas Ekonomikas kopienas un tās dalībvalstu kompetenci intelektuālā, rūpnieciskā un komerciālā īpašuma jomās.”

5. 13. Kopējā deklarācija, kas pievienota Nobeiguma aktam, ar kuru ievieš Asociācijas līgumu⁹, nosaka:

II — Līgums par vīnu nosaukumiem

“Puses ir vienojušās, ka šajā asociācijas līgumā “intelektuālajam, rūpnieciskajam un komerciālajam īpašumam” ir tāda pati no-

7. Līgums starp Eiropas Kopienų un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli (turpmāk tekstā — “Līgums par vīnu nosaukumiem”) tika apstiprināts Kopienų vārdā ar Lēmumu 93/724/EK¹⁰ un parakstīts 1993. gada 29. novembrī.

7 — Padomes un Komisijas 1993. gada 13. decembra Lēmums par Eiropas Līguma noslēgšanu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Ungārijas Republiku, no otras puses (OV 1993, L 347, 1. lpp.). Asociācijas līgums ir pievienots lēmumam.

8 — 7.–15. punktā.

9 — OV 1993, L 347, 259. lpp.

10 — Padomes 1993. gada 23. novembra Lēmums par līguma noslēgšanu starp Eiropas Kopienų un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli (OV 1993, L 337, 93. lpp.). Līgums par vīnu nosaukumiem pievienots Lēmumam.

A — *Lēmums 93/724*

9. Lēmuma 93/724 1. pantā noteikts:

8. Lēmuma 93/724 preambula nosaka:

“Līgums starp Eiropas Kopienu un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli, kā arī protokols, sarakste un paziņojumi, kas tam pievienoti, tiek apstiprināti Kopienas vārdā.

“pamatojoties uz Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un it īpaši tā 133. pantu,

[..]”

[..]

B — *Līgums*

ņemot vērā to, ka Līgums, kas tika apspriests starp Eiropas Kopienu un Ungārijas Republiku, par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli, palīdzēs efektīvāk cīnīties pret negodīgu konkurenci tirdzniecībā, nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības pakāpi un veicināt vīna tirdzniecību līgumslēdzēju pušu starpā; līdz ar to minētais līgums ir jāapstiprina;

10. Līguma par vīnu nosaukumiem preambula ietver šādas atsauces:

“pamatojoties uz [Asociācijas līgumu],

[..]

[..]

ņemot vērā to, ka, tā kā Līguma tiesību normas ir tieši saistītas ar pasākumiem, ko ietver kopējā tirdzniecības un lauksaimniecības politika, minētais līgums ir jānoslēdz Kopienas limenī.”

pamatojoties uz abu līgumslēdzēju pušu interesēm savstarpējā vīnu nosaukumu aizsardzībā un kontrolē”.

11. Līguma par vīnu nosaukumiem 4. pantā un noteikts:

“1. Tiek aizsargāti šādi apzīmējumi:

— var tikt izmantoti tikai saskaņā ar nosacījumiem, ko nosaka Ungārijas likumi un noteikumi.

[..]

b) attiecībā uz vīniem, kas ražoti Ungārijā:

4. Aizsardzība, kas noteikta 1. pantā, arī attiecas uz nosaukumiem pat tad, ja ir norādīta vīna patiesā izcelsmes vieta vai ir tulkotas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes un tradicionālie vārdu savienojumi, vai tos paskaidro tādi ierobežojoši vārdi kā “šķirne”, “veids”, “paveids”, “atdarinājums”, “paņēmiens”, “preču zīme” vai citi līdzīgi.

[..]

— ģeogrāfiskās izcelsmes norādes un tradicionālie vārdu savienojumi, kas [..] ir uzskaitīti pielikumā.

5. Homonīmu vai identisku ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu gadījumā:

[..]

a) ja divas norādes, ko aizsargā šis līgums, ir homonīmas vai identiskas, ir jāaizsargā katra norāde, ar nosacījumu, ka:

3. Kopienā aizsargātie ungāru apzīmējumi:

— tiek rezervēti vienīgi vīniem, kas tiek ražoti Ungārijā, kuriem tie tiek piemēroti,

— attiecīgais ģeogrāfiskais nosaukums ir lietots tradicionāli un pastāvīgi, lai aprakstītu un noformētu vīnu, kas ražots ģeogrāfiskajā apvidū, uz kuru tas norāda,

- patērētājiem nerodas nepareizs priekšstats par to, ka vīns ir ražots citas līgumslēdzējas puses teritorijā,

14. Sarakste, īpaši atsaucoties uz Līgumu par vīnu nosaukumiem, nosaka:

[..].”

“1. Trīspadsmit gadu pārejas periodā, sākot ar šā līguma spēkā stāšanos, tā piemērošana neaizliedz likumīgi izmantot nosaukumu *Tocai*, lai aprakstītu un noformētu konkrētus Itālijas kvalitatīvos vīnus, kas ražoti noteiktos reģionos, atbilstoši šādiem noteikumiem.

12. Līguma par vīnu nosaukumiem pielikuma (“4. pantā norādīto aizsargājamo vīnu apzīmējumu saraksts”) B daļas (“Vīni, kas ražoti Ungārijas Republikā”) I nodaļas (“Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes”) 3.4. punktā ir ietverts nosaukums *Tokaj*. Pielikuma A daļā (“Vīni, kas ražoti Eiropas Savienībā”) nav ietverts *Tocai friulano* vai *Tocai italic*o.

Neierobežojot īpašās Kopienas tiesību normas un vairāk ierobežojošās valsts tiesību normas, ja tās ir piemērojamas, vīnam ir jābūt:

C — Sarakste

- iegūtam no *Tocai friulano* vīnogulāju šķirnes;

13. Sarakste par 1993. gada 29. novembrī parakstītā Līguma par vīnu nosaukumiem 4. pantu (turpmāk tekstā — “sarakste”) ¹¹ ir viens no tiem dokumentiem, kas norādīti Lēmuma 93/724 1. pantā ¹².

- ražotam no vīnogām, kas novāktas tikai Itālijas reģionos Veneto [*Veneto*] un Friuli [*Friuli*];

11 — Sarakste par Līguma starp Eiropas Kopienas un Ungārijas Republikas par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli 4. pantu (OV 1993, L 337, 169. lpp.).

12 — Izklāstīts iepriekš 9. punktā.

[..].

3. Ir skaidrs, ka pirms 1. punktā noteiktā pārejas perioda beigām kvalitatīvie vīni, kas ražoti noteiktos reģionos un kas aprakstīti un noformēti saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem, var tikt laisti tirgū līdz uzkrājumu izlietošanai.

atzinušas, ka pārrunu laikā tām nebija zināms neviens konkrēts gadījums, kur attiecīgās tiesību normas varētu tikt piemērotas. [..]"

4. Neierobežojot 3. punktā minētās tiesību normas, iespēja lietot nosaukumu *Tocai* atbilstoši noteikumiem, kas noteikti 1. punktā, beigsies pārejas perioda beigās, kas tajā norādīts.

III — Attiecīgais Kopienu tiesiskais regulējums Līguma par vīnu nosaukumiem noslēgšanas laikā

[..]"

A — *Regula (EEK) Nr. 822/87*

D — Kopējā deklarācija

15. Saskaņā ar Kopējo deklarāciju par Līguma 4. panta 5. punktu¹³ (turpmāk tekstā — "Kopējā deklarācija"), kas arī ir viens no dokumentiem, kuri norādīti Lēmuma 93/724 1. pantā:

16. Pamata tiesiskais regulējums par vīna tirgus kopējo organizāciju 1993. gadā bija noteikts Padomes Regulā Nr. 822/87¹⁴.

"Kas attiecas uz 4. panta 5. punkta
a) apakšpunktu, līgumslēdzējas puses ir

17. Regulas Nr. 822/87 13. pants noteica Komisijai pieņemt sīkākus noteikumus par vīnogulāju šķirņu klasifikāciju ieteicamajās šķirnēs, oficiālajās šķirnēs un pagaidu oficiālajās šķirnēs.

¹³ — OV 1993, L 337, 171. lpp.

¹⁴ — Padomes 1987. gada 16. marta Regula (EEK) par kopīgu vīna tirgus organizāciju (OV L 84, 1. lpp.), atcelta un aizvietota ar Padomes 1999. gada 17. maija Regulu (EK) Nr. 1493/1999 par kopīgu vīna tirgus organizāciju (OV L 179, 1. lpp.).

18. Regulas Nr. 822/87 63. pants nosaka:

Regulu Nr. 337/79, Regulas Nr. 3800/81 pielikumā norādītais saraksts palika spēkā saskaņā ar Regulas Nr. 822/87 13. pantu.

“1. Importētie vīni, kas paredzēti tiešam cilvēku patēriņam un aprakstīti ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādes palīdzību, var tikt tirgoti Kopienā, ja tas ir savstarpēji, tie tiek kontrolēti un aizsargāti, kā tas ir noteikts [Regulas Nr. 823/87 15. pantā] attiecībā uz kvalitatīvajiem vīniem.

2. 1. punkta noteikumi tiek īstenoti ar līgumiem ar ieinteresētajām trešajām valstīm, kas ir jāapspriež un jānoslēdz atbilstoši procedūrai, kura ir paredzēta [EKL 133. pantā].”

20. *Tocai friulano* ir ietverta Regulas Nr. 3800/81 pielikumā norādītajā sarakstā par vīnogulāju šķirnēm, kuras ir ieteicamas vai atļautas šādās centrālās un ziemeļu Itālijas provincēs: Breša [Brescia], Mantova [Mantova], Varēze [Varese], Padova [Padova], Rovigo [Rovigo], Trevizo [Trevise], Venēcija [Venezia], Verona [Verona], Vičenca [Vicenza], Goricija [Gorizia], Pordenone [Pordenone], Udine [Udine], Boloņa [Bologna], Ferrāra [Ferrara], Ravenna [Ravenna], Askoli Pičeno [Ascoli Piceno]¹⁷, Perudža [Perugia], Terni [Terni]¹⁸, Viterbo [Viterbo], Kjeti [Chieti], Akvila [Aquila], Peskara [Pescara], Teramo [Teramo] un Sasari [Sassari].

B — Regula (EEK) Nr. 3800/81

C — Regula (EEK) Nr. 823/87

19. Vīnogulāju šķirņu klasifikācija tika regulēta 1993. gadā, Komisijai pieņemot Regulu Nr. 3800/81¹⁵, kuras sākotnējais pamats ir Padomes 1979. gada 5. februāra Regula Nr. 337/79 par kopēju vīna tirgus organizāciju¹⁶. Lai arī Regula Nr. 822/87 atcēla

21. Padomes Regula Nr. 823/87¹⁹ nosaka īpašas tiesību normas noteiktā reģionā ražotiem kvalitatīvajiem vīniem (turpmāk tekstā —

15 — Komisijas 1981. gada 16. decembra Regula (EEK) par vīnogulāju šķirņu klasifikāciju (OV 1981, L 381, 1. lpp.), atcelta ar Komisijas 2000. gada 31. maija Regulu (EK) Nr. 1227/2000, kurā ietverti sīkāk noteikumi attiecībā uz Padomes Regulas (EK) Nr. 1493/1999 par kopīgu vīna tirgus organizāciju attiecībā uz ražošanas apjomiem (OV L 143, 1. lpp.), piemērošanu.

16 — 1979. gada 5. februāra Regula (EEK) (OV 1979, L 54, 1. lpp.).

17 — Pievienota ar Komisijas 1989. gada 2. jūnija Regulu (EEK) Nr. 1543/89 (OV 1989, L 151, 16. lpp.).

18 — Pievienota ar Komisijas 1992. gada 24. novembra Regulu (EEK) Nr. 3369/92 (OV 1992, L 342, 11. lpp.).

19 — Padomes 1987. gada 16. marta Regula (EEK) Nr. 823/87, kas nosaka īpašas tiesību normas par kvalitatīvajiem vīniem, kas ražoti noteiktos reģionos (OV 1987, L 84, 59. lpp.), ko groza Padomes 1989. gada 19. jūnija Regula (EEK) Nr. 2043/89 (OV 1989, L 202, 1. lpp.), kas atceļta un aizstāta ar Regulu (EEK) Nr. 1493/99, kura minēta 14. zemsvītras piezīmē.

“kvalitatīvie vīni”. “Noteiktais reģions” ir definēts 3. panta 1. punktā kā:

par ražošanas metodi vai produkta veidu, vai vīnogulāju šķirnes nosaukumu vai tā sino-nīmu.”

“vīna nozares apgabals vai vīna nozares apgabalu kopa, kurā ražo vīnus ar noteiktām kvalitātes īpašībām un kuras vārdu lieto [...], lai apzīmētu [kvalitatīvos vīnus]”.

D — Regula (EEK) Nr. 2392/89

22. Regulas Nr. 823/87 1. panta 3. punkts noteica dalībvalstīm nosūtīt Komisijai tās atzīto kvalitatīvo vīnu sarakstu; Komisijai šis saraksts bija jāpublicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Saraksts, kas bija spēkā 1993. gadā, neietvēra *Tocai friulano* vai *Tocai italico*²⁰.

24. Attiecībā uz galda vīniem Padomes Regulas (EEK) Nr. 2392/89 2. panta 3. punktā noteikti vispārīgie noteikumi vīnu un neno-rūguša vīna aprakstam un noformējumam²¹, *inter alia* atļaujot aprakstu papildināt ar a) ģeogrāfiskas vienības, kas ir mazāka par dalībvalsti, nosaukumu un i) nosaukumu *vino tipico*, ja galda vīna izcelsme ir Itālijā.

23. 15. panta 4. punktā noteikts:

25. Attiecībā uz importētiem vīniem, kas apzīmēti ar atsauci uz ģeogrāfisko apgabalu, Regulas Nr. 2392/89 26. panta 1. punktā noteikts:

“Neierobežojot Kopienas noteikumus attiecībā uz īpašiem kvalitatīvā vīna veidiem, dalībvalstis [...] drīkst atļaut kāda noteikta apvidus nosaukumam pievienot informāciju

“Importēto vīnu, kas domāti tiešam cilvēku patēriņam, etiķešu aprakstam, kas norādīts ar atsauci uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādes

20 — Labojumi sarakstā par noteiktos Kopienas reģionos ražotiem kvalitatīviem vīniem (OV 1982, C 348, 1. lpp.). Šis dokuments pilnībā aizstāj iepriekš publicētā saraksta daļu “Itālija”. Saraksts tika publicēts saskaņā ar Komisijas 1973. gada 16. augusta Regulas (EEK) Nr. 2247/73 par noteiktos reģionos ražoto kvalitatīvo vīnu kontroli (OV 1973, L 230, 12. lpp.) 3. panta 2. punktu.

21 — Padomes 1989. gada 24. jūlija Regula (EEK) Nr. 2392/89 (OV 1989, L 232, 13. lpp.), atcelta un aizstāta ar Regulu Nr. 1493/1999, kas minēta 14. zemsvītras piezīmē.

palīdzību, kas ietverta apstiprinātajā sarakstā, ir jāietver šāda informācija:

kas mazākas par dalībvalsti, saskaņā ar [...] Regulu (EEK) Nr. 2392/89 [...].

- a) ģeogrāfiskās vienības, kas atrodas attiecīgajā trešā valstī, nosaukums [...].”

2. Importēto vīnu, kas aprakstīti un noformēti ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādes palīdzību, saraksts, uz kuru ir atsauce Regulas (EEK) Nr. 2392/89 26. panta 1. punktā, ir šās regulas II pielikumā.

E — Regula (EEK) Nr. 3201/90

26. Komisijas Regulas Nr. 3201/90, kurā ietverti detalizēti noteikumi vīnu un nenorīguša vīna aprakstam un noformējumam²², 11. pantā noteikts: [...].”

“1. Katrai ražotājai dalībvalstij ir jāpārsūta Komisijai par galda vīniem, kas apzīmēti kā [...] *vino típico* [...] saskaņā ar Regulas (EEK) Nr. 2392/89 2. panta 3. punkta i) apakšpunktu:

27. Ģeogrāfisko vienību sarakstā, kas tika nosūtīts Komisijai, netika norādīts nosaukums *Friuli* vai *Friulano*²³.

— cik ātri vien iespējams pēc tā sastādīšanas — saraksts par ģeogrāfisko vienību,

28. Nosaukumi *Tokaj* vai *Tokaji* tika iekļauti Regulas Nr. 3201/90 II pielikuma sarakstā.

22 — Komisijas 1990. gada 16. oktobra Regula (EEK) (OV 1990, L 309, 1. lpp.), atcelta un aizstāta ar Komisijas 2002. gada 29. aprīļa Regulu (EK) Nr. 753/2002, kas paredz konkrētus noteikumus Padomes Regulas (EK) Nr. 1493/1999 piemērošanai attiecībā uz noteiktu vīna sektoru produktu aprakstu, apzīmējumu, noformēšanu un aizsardzību (OV 2002, L 118, 1. lpp.).

23 — Skat. sarakstu, kas publicēts OV 1992, C 155, 14. lpp., un labots OV 1993, C 203, 4. lpp.

29. Regulas Nr. 3201/90 12. panta 1. punktā noteikts:

“Vīnogulāju šķirņu nosaukumu sinonīmu, kas var tikt izmantoti, lai aprakstītu galda vīnus un kvalitatīvos vīnus, piemērojot Regulas (EEK) Nr. 2392/89 5. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 14. panta 1. punkta b) apakšpunktu, saraksts ir III pielikumā.”

“1. Uz attiecīgā vīna etiķetes var norādīt to vīnogu šķirņu nosaukumus, ko izmanto galda vīna ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādi vai noteiktā apvidū ražota kvalitatīva vīna ražošanā, vai to sinonīmus ar noteikumu, ka:

[..]

30. Regulas Nr. 3201/90 III pielikuma sarakstā ir ietverti *Tocai friulano* un *Tocai italico*, norādot pēdējo kā pirmā “atzītu sinonīmu”.

c) šķirnes nosaukums vai viens no tā sinonīmiem neietver ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, ko lieto noteiktā apvidū ražota vīna vai galda vīna apzīmēšanai, vai tāda importēta vīna apzīmēšanai, kas minēts Kopienas un trešo valstu noslēgtajos nolīgumos, turklāt, ja tam ir pievienots vēl kāds ģeogrāfiskais apzīmējums, nosaukumu norāda uz etiķetes bez minētā ģeogrāfiskā apzīmējuma;

IV — Pašreizējie attiecīgie Kopienas un valsts tiesību akti

31. Regula Nr. 1493/1999 par vīna tirgus kopīgo organizāciju²⁴ bija daļa no kodifikācijas un vienkāršošanas procesa sākotnējā vīna nozares tiesiskajā regulējumā. Regula Nr. 1493/1999 tika ieviesta ar Komisijas Regulu Nr. 753/2002²⁵, kas nosaka vīna etiķešu noformēšanas noteikumus.

[..].

2. Atkāpjoties no 1. punkta c) apakšpunkta,

32. Regulas Nr. 753/2002 19. pantā “Vīnogu [vīnogulāju] šķirnes norāde” noteikts:

a) šķirnes nosaukumu vai vienu no tā sinonīmiem, kas ietver ģeogrāfiskās iz-

²⁴ — Minēts 14. zemsvītras piezīmē.

²⁵ — Minēts 22. zemsvītras piezīmē.

celsmes norādi, var norādīt etiķetē vīnam ar minēto ģeogrāfiskās izcelsmes norādi;

piezīmi, ka tās "var izmantot izņēmuma kārtā kvalitatīvajiem vīniem, kas ražoti Veneto un Friuli reģionā pārejas posmā līdz 2007. gada 31. martam".

- b) II pielikumā uzskaitītos šķirņu nosaukumus un to sinonīmus var izmantot saskaņā ar valsts un Kopienas noteikumiem, kas ir spēkā šīs regulas spēkā stāšanās dienā.

34. Attiecīgie Itālijas tiesību akti²⁷ piemēro 19. panta 2. punkta izņēmumu par labu *Tocai friulano* un *Tocai italico*, nosakot, ka ierobežojums izriet no līguma starp Eiropas Savienību un Ungārijas Republiku. Šis līgums, protams, ir Līgums par vīnu nosaukumiem.

[..]"

V — Pamata prāva un lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

33. II pielikums "Vīnogu šķirņu nosaukumi un to sinonīmi, kuros ietilpst ģeogrāfiskās izcelsmes norāde un ko var norādīt vīnu marķējumā [uz etiķetēm] saskaņā ar 19. panta 2. punktu" sākotnēji ietvēra arī *Tocai Friulano* un *Tocai Italico*; Itālijas Republika ir minēta kā valsts, kas var lietot šo nosaukumu. Saskaņā ar zemsvītras piezīmi: "nosaukumu *Tocai friulano* un tā sinonīmu *Tocai italico* var izmantot pārejas posmā līdz 2007. gada 31. martam. Šis pielikums tika aizstāts pēc 2004. gada paplašināšanās²⁶, saraksts pašreiz ietver 122 vīnogulāju šķirnes, tai skaitā *Tocai friulano* un *Tocai italico*, ar

35. Ir redzams, ka vīnogu šķirne *Tocai friulano* tradicionāli tiek audzēta Friuli-Venēcijas Džūlijas autonomajā reģionā.

36. Šajā reģionā ir atzīti vairāki kvalitatīvie vīni, tostarp *Colli orientali del Friuli*, *Friuli aquilaea*, *Friuli grave*, *Friuli latisana* un *Isonzo* vai *Isonzo del Friuli*. Šos vīnus var ražot no vairākiem vīnogu veidiem, tai skaitā *Tocai friulano*, no kā tiek ražots saussais baltvīns.

26 — Ar Komisijas 2004. gada 9. augusta Regulu (EK) Nr. 1429/2004 (OV 2004, L 263, 11. lpp.).

27 — Minēts 3. zemsvītras piezīmē.

37. Prasītāji cēla prasību iesniedzējtiesā, apstrīdot valsts tiesību aktus attiecībā uz to, ka izņēmums lietot *Tocai friulano* un *Tocai italico* zaudē spēku 2007. gada 31. martā, kas noteikts Līgumā par vīnu nosaukumiem.

38. Prasītāji iesniedzējtiesā puda viedokli, ka Līgums par vīnu nosaukumiem ir prettiesisks vairāku iemeslu dēļ.

39. Šī tiesa līdz ar to apturēja tiesvedību un uzdeva Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Eiropas Līgumu par asociācijas izveidošanu starp Eiropas Kopien un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Ungārijas Republiku, no otras puses, kas noslēgts 1991. gada 16. decembrī (OV 1993, L 347), var uzskatīt par atbilstošu un pietiekamu juridisku pamatu, lai dotu Eiropas Kopienai pilnvaras noslēgt Līgumu starp Eiropas Kopien un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību, kas noslēgts 1993. gada 29. novembrī (OV 1993, L 337); šis jautājums ir attiecināms arī uz Kopējās deklarācijas Nr. 13 65. panta 1. punkta un 1991. gada Eiropas Līguma XIII pielikuma (3., 4. un 5. punkts) noteikumiem attiecībā uz katras dalībvalsts iespējamo suverenitā-

tes un kompetences paturēšanu jautājumos par valsts ģeogrāfiskajiem nosaukumiem, kas tiek izmantoti to lauksaimniecības pārtikas produktiem, ieskaitot vīna nozares produktus, un izslēdzot jebkādu suverenitātes un kompetences nodošanu šajā jomā Eiropas Kopienai?

2) Ņemot vērā tostarp to, kas ir teikts Eiropas Kopien Tiesas atzinumā 1/94 attiecībā uz ekskluzīvo Eiropas Kopienas kompetenci, vai 1993. gada 29. novembra Līgums starp Eiropas Kopien un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību (OV 1993, L 337), kurā ietverti noteikumi to ģeogrāfisko nosaukumu aizsardzībai, kuri ietilpst rūpnieciskā un komerciālā ipašuma sfērā, ir jāatzīst par spēkā neesošu un nepiemērojamu Kopien tiesiskajā kārtībā, jo pats līgums netika ratificēts katrā atsevišķā EK dalībvalstī?

3) Gadījumā, ja Kopienas 1993. gada līgums (OV 1993, L 337) kopumā varētu tikt uzskatīts par likumīgu un piemērojamu, vai var uzskatīt, ka aizliegums lietot nosaukumu *Tocai* Itālijā pēc 2007. gada, kas izriet no līgumslēdzēju pušu savstarpējās sarakstes par minētā līguma noslēgšanu un ir tā pielikumā,

nav spēkā un nav piemērojams, jo tas ir pretējs šajā 1993. gada līgumā paredzētajiem homonīmu lietošanas noteikumiem (skat. 4. panta 5. punktu un protokolu līguma pielikumā)?

homonīmu nosaukumu lietošanu, ir piemērojamas to tiesību normu vietā, kas bija Kopienas 1993. gada līgumā, ja šo tiesību normu starpā pastāv kolīzija, ņemot vērā to, ka līgumslēdzējas puses abiem līgumiem ir tās pašas?

4) Vai var uzskatīt, ka otrā Kopējā deklarācija, kas pievienota 1993. gada līgumam (OV 1993, L 337), saskaņā ar kuru līgumslēdzējas puses pārrunu laikā nav zinājušas par Eiropas un Ungārijas vīnu homonīmu nosaukumu pastāvēšanu, acīmredzami ir nepatiešs faktu atspoguļojums (ņemot vērā to, ka itāļu un ungāru nosaukumi vīnam *Tocai* vienlaicīgi pastāvēja gadsimtiem ilgi, tika oficiāli atzīti 1948. gadā līgumā starp Itālijas Republiku un Ungārijas Republiku un tika nesen iekļauti Kopienas tiesiskajā regulējumā) tādējādi, ka par spēkā neesošu var uzskatīt to 1993. gada līguma daļu, no kuras izriet aizliegums lietot nosaukumu *Tocai* Itālijā, pamatojoties uz Vīnes konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām 48. pantu?

5) Ņemot vērā Vīnes konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām 59. pantu, vai Līgums par ar tirdzniecību saistītajām intelektuālā īpašuma tiesībām [LIĪTT] (OV 1994, L 336), kas tika noslēgts Pasaules tirdzniecības organizācijas (PTO) ietvaros un stājās spēkā 1996. gada 1. janvārī, tātad pēc Kopienas 1993. gada Kopienas līguma stāšanās spēkā (OV 1994, L 337), ir jāinterpretē tā, ka tā tiesību normas, kas regulē vīnu

6) Attiecībā uz diviem homonīmiem nosaukumiem, kas izmantoti vīniem, kuri ražoti divās dažādās valstīs, kas ir LIĪTT līgumslēdzējas puses (gan tad, ja homonīms attiecas uz diviem ģeogrāfiskiem nosaukumiem, kas tiek izmantoti abās līgumslēdzējās valstīs, gan arī tad, ja tie attiecas uz ģeogrāfisko nosaukumu vienā līgumslēdzējā valstī, bet homonīms nosaukums attiecas uz vīnogulāju šķirni, kas tiek tradicionāli kultivēta citā līgumslēdzējā valstī), vai Līguma par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu, kurā ietverts LIĪTT (OV 1994, L 336), kas stājās spēkā 1996. gada 1. janvārī, [1C pielikuma II sadaļas 3. nodaļas] 22.–24. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka abi šie nosaukumi arī turpmāk var tikt izmantoti ar nosacījumu, ka attiecīgie ražotāji iepriekš tos izmantoja vai nu labticīgi, vai vismaz desmit gadus pirms 1994. gada 15. aprīļa (LIĪTT 24. panta 4. punkts) un katrs nosaukums tik skaidri norāda vīna izcelsmes valsti, reģionu vai arī vietu, ka patērētājs nevar kļūdīties?

7) Vai tiesības uz īpašumu, kas noteiktas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas [...] Pirmā protokola 1. pantā un pārņemtas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas, kas pasludināta 2000. gada 7. [decembrī] Nicā, 17. pantā, ietver arī intelektuālā īpašuma tiesības uz vīnu izcelsmes nosaukumiem un to izmantošanu un, attiecīgi, vai šā intelektuālā īpašuma aizsardzība aizliedz piemērot noteikumus, kas ietverti sarakstē, kas ir EK un Ungārijas Republikas līguma par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību (OV 1994, L 337) pielikumā, bet nav ietverti šā līguma pamattekstā, saskaņā ar kuriem Friuli vīnkopji nevarēs lietot nosaukumu *Tocai friulano*, it īpaši ņemot vērā to, ka Friuli vīnkopjiem, kuru īpašums tika ekspropriēts, nekādā formā netika sniegta atlīdzība, to, ka nepastāvēja sabiedrības intereses, kas attaisnotu ekspropriāciju, kā arī to, ka netika ievērots samērīguma princips?

normas, saskaņā ar kurām nosaukuma *Tocai friulano* izmantošana ir jāaizliedz pēc 2007. gada 31. marta (19. panta 2. punkts), nav spēkā vai vismaz nav piemērojamas?”

40. Rakstveida apsvērumus iesniedza prasītāji, Itālijas valdība, Padome un Komisija, un visi, tai skaitā Ungārijas valdība, tika pārstāvēti tiesas sēdē.

41. Prasītāji un Itālijas valdība papildus iesniedza rakstisku atbildi uz Tiesas pieprasījumu paust savu viedokli par Padomes un Komisijas apgalvojumiem, ka nosaukums *Tocai friulano* un tā sinonīms *Tocai italico* nav un nekad nav bijis ģeogrāfiska norāde, bet drīzāk ir vīnogulāja nosaukums vai vīnogu šķirne.

8) Ja tiek atzīts, ka Kopienas noteikumi, kas ietverti 1993. gada 29. novembra EK un Ungārijas Republikas līgumā par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli (OV 1993, L 337) un/vai tā pielikumā esošajā sarakstē, ir nelikumīgi tādā apmērā, kā aprakstīts iepriekšajos jautājumos, vai ir jāuzskata, ka Regulas (EK) Nr. 753/2002 tiesību

VI — Par pirmo jautājumu

42. Savā pirmajā jautājumā iesniedzējtiesa jautā, vai Asociācijas līgums piešķir Kopienai tiesības noslēgt Līgumu par vīnu nosaukumiem.

43. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Kopienas kompetence uzņemties starptautiskas saistības izriet no Līguma normām gan tiešā, gan netiešā veidā²⁸.

apsvērumi nevar norādīt juridisko pamatu saskaņā ar katras līgumslēdzējas puses tiesisko kārtību. Saskaņā ar Kopienas tiesisko kārtību šāds pamats ir jānosaka pēc līguma galīgā teksta saskaņošanas, ņemot vērā šī teksta mērķi un saturu. Atsauce uz Asociācijas līgumu Līguma par vīnu nosaukumiem preambulā norāda tikai uz šī līguma politisko un juridisko kopsakarību.

44. Tādējādi ir skaidrs, ka Kopienas kompetence noslēgt Līgumu par vīnu nosaukumiem nevar izrietēt no Asociācijas līguma.

45. No otras puses, EKL 133. pants skaidri apstiprina Padomes tiesības ieviest kopējo tirdzniecības politiku. Padomes Lēmuma Nr. 93/724 preambula nosaka, ka lēmums ir pamatots ar EKL 133. pantu. 1. pantā noteikts, ka Līgums par vīnu nosaukumiem kopā ar protokolu, saraksti un deklarācijām, kas tam ir pievienoti kā pielikumi, "ir apstiprināts Kopienas vārdā". Tādējādi ir skaidrs, ka Līgums par vīnu nosaukumiem kā Kopienas tiesību norma tika apstiprināts pareizi saskaņā ar Līgumu. Kā Padome un Komisija norāda, līguma juridiskais pamats ir noteikts Padomes lēmuma preambulā, uz kā pamata ir noslēgts un apstiprināts šis līgums. Asociācijas līgums Lēmumā nav norādīts kā juridiskais pamats. Lai arī Asociācijas līgums ir minēts Līguma par vīnu nosaukumiem preambulā, starptautiska līguma preambulas

46. Prasītāji un Itālijas valdība norāda, ka vīnu nosaukumu ģeogrāfiskās norādes ietilpst intelektuālā īpašuma jomā un ka dalībvalstīm ir ekskluzīva kompetence tiktāl, ciktāl Līgums par vīnu nosaukumiem skar intelektuālā īpašuma tiesības (skat. Asociācijas līguma XIII pielikumu)²⁹. Kopiena tādējādi nebija tiesīga noslēgt Līgumu par vīnu nosaukumiem.

47. Šis apgalvojums precīzāk ir apskatīts otrā prejudiciālā jautājuma kontekstā.

28 — Skat. kā piemēru 1996. gada 28. marta atzinumu Nr. 2/94 saskaņā ar EK līguma 228. panta 6. punktu (*Recneil*, I-1759. lpp. 26. punkts).

29 — Skat. 6. punktu iepriekš.

VII — Par otro jautājumu

48. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai saskaņā ar Eiropas Kopienas Tiesas atzinumu 1/94,³⁰ attiecībā uz ekskluzīvo Eiropas Kopienas kompetenci Līgums par vīnu nosaukumiem nav spēkā un ir nepiemērojams, jo saskaņā ar Kopienas tiesisko kārtību to nav ratificējusi katra atsevišķa Eiropas Kopienas dalībvalsts. Citiem vārdiem sakot, jautājums ir, vai Kopienai bija ekskluzīva kompetence noslēgt Līgumu par vīnu nosaukumiem vai arī šis Līgums, pamatojoties uz precīzu analīzi, bija jaukts līgums, kuru vajadzēja noslēgt Kopienai un dalībvalstīm kopīgi.

49. Nepastāv strīds par to, ka Kopienai ir ekskluzīva kompetence tad, ja tā tieši piešķirta ar Līgumu, vai tad, ja Kopiena attiecībā uz kopējās politikas, kas paredzēta Līgumā, ieviešanu ir pieņēmusi tiesību normas, kas nosaka kopējos noteikumus³¹.

50. Tiesa atzinumā 1/94, balsoties uz diviem pamatojumiem, secināja, ka Kopienai un tās dalībvalstīm ir kopēja kompetence noslēgt LIĪTT. Pirmkārt, izņemot tā noteikumus par

viltotu preču iekļaušanas brīvā aprītē aizliegumu, LIĪTT neiekļaujas kopējās tirdzniecības politikas jomā, attiecībā uz kuru ekskluzīva kompetence tika piešķirta ar EKL 133. pantu. Otrkārt, saskaņošana, kas panākta Kopienā LIĪTT regulētajās jomās, ir tikai daļēja, un citu jomu saskaņošana nav paredzēta³².

51. Prasītāji un Itālijas valdība uzskata, ka Līgumā nav tiesību normu, kas noteiktu ekskluzīvu kompetenci intelektuālā īpašuma jomā, un ka laikā, kad tika apspriests Līgums par vīnu nosaukumiem, nebija Kopienas noteikumu par intelektuālā īpašuma tiesībām attiecībā uz valsts līmenī regulētiem ģeogrāfiskiem vīnu nosaukumiem — Kopienas tiesību akti vīna nozarē vienīgi atzina katrā dalībvalstī reģistrētus vīna nosaukumus.

52. Šie lietas dalībnieki turpmāk norāda ne tikai to, ka Kopienai nebija šādas ekskluzīvas kompetences, bet arī to, ka dalībvalstīm ir ekskluzīva kompetence intelektuālā īpašuma jomā. Pamatojot šo viedokli, tie atsaucas uz

30 — Atzinums saskaņā ar EK līguma 228. panta 6. punktu (*Recueil*, I-5267. lpp.).

31 — 1971. gada 31. marta spriedums lietā 22/70 Komisija/Padome "ERTA" (*Recueil*, 263. lpp., 16. un 17. punkts).

32 — Atzinuma 1/94 71., 103., 105. punkts.

Asociācijas līguma XIII pielikumu, kurā noteikts, ka pielikuma noteikumi neierobežo Kopienas un tās dalībvalstu kompetenci intelektuālā īpašuma jautājumos.

kluzīvā Kopienas kompetencē. Regulas Nr. 822/87 63. pantā skaidri noteikts, ka importētie vīni, "ja līgumi var tikt noslēgti, var savstarpēji tikt kontrolēti un aizsargāti, kā tas ir noteikts [Regulas Nr. 823/87 15. pantā] attiecībā uz kvalitatīvajiem vīniem".

53. Es neuzskatu, ka XIII pielikuma, uz kuru atsaucas Itālijas valdība, apgalvojums ievieš skaidrību: Tiesai nav uzdots jautājums par Asociācijas līguma statusu un, katrā ziņā, XIII pielikuma formulējums ir nepārlicieņošs.

54. Līguma par vīnu nosaukumiem 1. pantā noteikts, ka "Līgumslēdzējas puses vienojas savstarpēji aizsargāt un kontrolēt nosaukumus vīniem, kas ražoti Kopienā un Ungārijā, saskaņā ar šajā līgumā paredzētajiem noteikumiem".

55. Ir nepārprotami skaidrs, kā norāda Padome un Komisija, ka Līguma par vīnu nosaukumiem noslēgšanas laikā vīna nosaukumu aizsardzība un kontrole — vienīgais intelektuālā īpašuma tiesību aspekts, kas, iespējams, ir šīs lietas strīdus jautājums — bija visaptverošo noteikumu priekšmets Kopienas līmenī, no kuriem tiesību akti, kas aprakstīti iepriekš 16.–33. punktā, ir tikai aisberga augšējā daļa un tādējādi arī eks-

56. Turklāt tas ir noteikts Lēmuma Nr. 93/724 preambulā, ka Līgums par vīnu nosaukumiem "palīdzēs padarīt par efektīvākiem pasākumus negodīgas konkurences tirdzniecībā novēršanai, nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības pakāpi un veicināt vīna tirdzniecību līgumslēdzēju pušu starpā" un ka "ši Līguma noteikumi ir tieši saistīti ar pasākumiem kopējā tirdzniecības un lauksaimniecības politikā"³³. Tiesa atzinumā 1/94 apstiprina, ka līgumi par vīniem starp Kopienas, no vienas puses, un Austrijas Republiku un Austrāliju, attiecīgi no otras puses, kuri būtībā ir analogi Līgumam par vīnu nosaukumiem, kas ir šīs lietas strīdus jautājums, ir Kopienas ekskluzīvā kompetencē un pareizi pamatoti ar EKL 133. pantu "tāpēc, ka [to] noteikumi ir tieši saistīti ar pasākumiem kopējā lauksaimniecības politikā un sevišķi ar Kopienas noteikumiem par vīnu un vīnogu audzēšanu"³⁴.

33 — Pirmais un trešais apsvērums.

34 — 69. un 70. punkts.

57. Visbeidzot, jāmin arī, ka Itālijas valdība, atbildot uz Tiesas uzdoto jautājumu, norāda, ka attiecībā uz Ungārijas Republiku vīna nozare ir īpaši regulēta kopš tās iestāšanās ES 2004. gada maijā. Tomēr, kā es to esmu norādījis, šāds īpašs regulējums rada Kopienai ekskluzīvu kompetenci attiecīgā jomā. Tā kā kopš paplašināšanās šis regulējums būtībā bija tāds pats kā pirms šī datuma, šāds apgalvojums norāda, ka tiek atzīts, ka Kopienai bija ekskluzīva kompetence arī tajā laikā, kad tika slēgts Līgums par vīnu nosaukumiem.

teikumus. Tādējādi, ja rodas šādas pretrunas, pielikums ir uzskatāms par spēkā neesošu.

60. Lai arī cik spēcīgs būtu šāds izteikums kā vispārējs apgalvojums, tas būtu tieši attiecināms uz šo lietu tikai tad, ja patiešām būtu pretruna starp attiecīgajiem noteikumiem.

VIII — Par trešo jautājumu

58. Trešajā jautājumā iesniedzējtiesa jautā — ja Līgums par vīnu nosaukumiem kopumā varētu tikt uzskatīts par likumīgu un piemērojamu, vai aizliegums lietot *Tocai* nosaukumu Itālijā pēc 2007. gada, kas izriet no savstarpējās sarakstes, kura ir pievienota Līguma pielikumā, nav spēkā un nav piemērojams, jo tas ir pretējs Līguma 4. panta 5. punktā paredzētajiem ģeogrāfisko homonīmu lietošanas noteikumiem.

61. Līguma par vīnu nosaukumiem 4. panta 5. punkts regulē "homonīmu vai identisku ģeogrāfisko norāžu" situāciju. Līguma 2. panta 2. punkts definē "ģeogrāfiskās izcelsmes norādi" kā "norādi, ieskaitot "izcelsmes vietas nosaukumu", kas ir atzīta līgumslēdzējas puses likumos un noteikumos, lai aprakstītu un noformētu vīnu, kas ražots līgumslēdzējas puses teritorijā vai šās teritorijas reģionā, vai vietā, kur preces noteiktā kvalitāte, reputācija vai citas īpašības ir būtiski saistāmas ar tās ģeogrāfisko izcelsmi".

59. Prasītāji uzskata, ka līguma pielikumu noteikumi nevar ietekmēt paša līguma no-

62. Nosaukums *Tocai friulano* tādējādi atbilst Līguma par vīnu nosaukumiem 4. panta 5. punktam tikai tad, ja tas ir atzīts Kopienas tiesību aktos kā aprakstīts iepriekšējā punktā.

63. Ir skaidrs, ka tā tas nav. Pašreiz nosaukums ir atzīts kā vīnogulāju šķirne un nevis kvalitatīvais vīns saskaņā ar Regulu Nr. 823/87³⁵, kas ir Kopienas ekvivalents vīna ģeogrāfiskām norādēm³⁶. Nav diskusiju par to, ka vīna, kas ražots no šīs vīnogulāju šķirnes, kvalitāte, reputācija vai citas īpašības ir būtiski saistāmas ar tās ģeogrāfisko izcelsmi.

64. Jo īpaši, 4. panta 5. punkta a) apakšpunkts regulē norādes, "kuras aizsargā šis līgums". 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts nosaka, ka attiecībā uz vīniem, kas ražoti Kopienā, "ģeogrāfiskās izcelsmes norādes un tradicionālie vārdu savienojumi, kas ir uzskaitīti pielikumā", ir aizsargāti. Līguma par vīnu nosaukumiem pielikumā ietvertajā to vīnu sarakstā, kas ražoti Itālijas Republikā, nav minēts *Tocai friulano* vai *Tocai italico*.

65. Atbildē uz Tiesas jautājumu, vai tie uzskata, ka nosaukums *Tocai friulano* ir ģeogrāfiska norāde vai vīnogulāju šķirne, prasītāji un Itālijas valdība atsauca uz

Regulas Nr. 823/87³⁷ 15. panta 4. punktu, kas pilnvaro dalībvalstis atļaut savienot konkrēta reģiona nosaukumu ar vīnogulāju šķirnes nosaukumu, un apgalvo, ka tā tas ir noticis ar *Tocai friulano*.

66. Tomēr, manuprāt, 15. panta 4. punkts nenosaka neko vairāk, kā tajā ir pateikts: dalībvalstis var atļaut konkrēta reģiona nosaukuma savienojumu ar vīnogulāju šķirnes nosaukumu. Noteiktos vīna nozares reģionos šāda prakse ir vispārpieņemta, piemēram, *Alsace Pinot gris*³⁸, *Valle d'Aoste Pinot nero* vai *Moselle Luxembourgeoise Riesling*. Ne vārdu savienojums, ne vīnogulāju šķirne, kas šeit minēta, nav ģeogrāfiskā norāde Līguma par vīnu nosaukumiem izpratnē.

67. Līdz ar to nav pretrunas starp sarakstē noteikto aizliegumu un Līguma par vīnu nosaukumiem 4. panta 5. punkta noteikumiem par ģeogrāfiskiem homonīmiem.

35 — Skat. iepriekš 20., 22. un 27. punktu.

36 — Padomes 1992. gada 14. jūlija Regula (EEK) Nr. 2081/92 par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un cilmes vietu nosaukumu aizsardzību (OV 1992, L 208, 1. lpp.) netiek piemērota vīnam (skat. 1. panta 1. punktu).

37 — Izklāstīts iepriekš 23. punktā.

38 — *Tokay*, Elzasā lietots sinonīms vīnogu šķirnei *Pinot gris*, ir iemesls paralēlai sarakstei starp Kopienas un Ungārijas Republikas, kas nosaka identisku pārejas perioda izņēmumu no aizlieguma lietot (OV 1993, L 337, 167. lpp.).

IX — Par ceturto jautājumu

68. Ceturtajā jautājumā iesniedzējtiesa jautā, vai Kopējā deklarācija, kas pievienota Līgumam par vīnu nosaukumiem³⁹, saskaņā ar kuru līgumslēdzējas puses pārrunu laikā nav zinājušas par Eiropas un Ungārijas vīnu homonīmu nosaukumu pastāvēšanu, ir acīmredzami nepatīess fakts atspoguļojums (ņemot vērā to, ka itāļu un ungāru nosaukumi vīnam *Tocai* vienlaicīgi pastāvēja gadsimtiem ilgi, tika oficiāli atzīti 1948. gadā līgumā starp Itālijas Republiku un Ungārijas Republiku un tika nesen iekļauti Kopienas tiesiskajā regulējumā) tādējādi, ka par spēkā neesošu var uzskatīt to Līguma par vīnu nosaukumiem daļu, kas aizliedz izmantot nosaukumu *Tocai* Itālijā, pamatojoties uz Vīnes konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām⁴⁰ 48. pantu.

69. Vīnes konvencijas 48. panta 1. punktā noteikts:

“Valsts var atsaukties uz kļūdu līgumā kā par pamatu atzīt tās piekrišanu līguma saistošajam raksturam par spēkā neesošu, ja šī kļūda attiecas uz faktu vai situāciju, kura pēc šīs valsts ieskatiem pastāvēja līguma slēgšanas

brīdī un veidoja būtisku pamatu piekrišanai par šī līguma saistošo raksturu attiecībā pret to.”

70. Prasītāji un Itālijas valdība norāda, ka sarakste ir radusies no nepatiesi atspoguļotiem tajā laikā esošiem faktiem, proti, no divu nosaukumu nepārprotamas, vienprātīgas un turpinātas izmantošanas, un saskaņā ar Vīnes konvencijas 48. pantu pielikumi, kas aizliedz lietot šos nosaukumus, nav piemērojami.

71. Kopējās deklarācijas pirmajā daļā noteikts:

“Kas attiecas uz 4. panta 5. punkta a) apakšpunktu, līgumslēdzējas puses ir atzinušas, ka pārrunu laikā tām nebija zināms neviens konkrēts gadījums, kur attiecīgās tiesību normas varētu tikt piemērotas.”

72. Trešā jautājuma kontekstā es esmu skaidrojis, kāpēc uzskatu, ka 4. panta 5. punkts nevar tikt piemērots šajā lietā⁴¹.

39 — Skat. iepriekš 15. punktu.

40 — *UNTS* 1155. sējums, 331. lpp. Vīnes konvencija tika pieņemta 1969. gada 23. maijā un stājās spēkā 1980. gada 27. janvārī.

41 — Skat. iepriekš 61.–64. punktu.

73. Šī paša iemesla dēļ Kopējā deklarācija nevar tikt uzskatīta par acīmredzami nepatiesu faktu atspoguļojumu.

76. Vīnes konvencijas 59. panta 1. punktā noteikts:

74. Katrā ziņā, kā tiesas sēdē norādīja Ungārijas valdība, atsaukties uz Vīnes konvencijas 48. pantu var tikai konkrētā līguma puses.

“Līgums tiek uzskatīts par pārtrauktu, ja visi tā dalībnieki noslēdz tam sekojošu līgumu tajā pašā jautājumā un:

- a) no vēlāk noslēgtā līguma izriet vai ir citādi noteikts dalībnieku lēmums, ka šim līgumam ir jāregulē šis jautājums, vai

X — Par piekto un sesto jautājumu

75. Piektajā jautājumā iesniedzējtiesa jautā, vai saskaņā ar Vīnes konvencijas 59. pantu LIĪTT⁴² noteikumi ir jāinterpretē tā, ka tā tiesību normas, kas regulē vīnu homonīmu nosaukumu lietošanu, ir piemērojamas Līguma par vīnu nosaukumiem tiesību normu vietā, ja šo tiesību normu starpā pastāv kolīzija, ņemot vērā to, ka līgumslēdzējas puses abiem līgumiem ir tās pašas un ka LIĪTT stājās spēkā 1996. gada 1. janvārī, proti, pēc Līguma par vīnu nosaukumiem noslēgšanas.

- b) vēlāk noslēgtā līguma noteikumi ir tādā mērā nesavienojami ar iepriekšējā līguma noteikumiem, ka šādus divus līgumus nav iespējams piemērot vienlaicīgi.”

77. Tā kā valsts tiesas jautājuma pamatā ir pieņēmums, ka attiecīgie LIĪTT noteikumi neatbilst Līgumam par vīnu nosaukumiem, ir saprātīgāk pieņemt Komisijas pieeju un vispirms aplūkot sestā jautājuma būtību.

42 — Minēts 4. zemsvītras piezīmē.

78. Sestajā jautājumā iesniedzējtiesa jautā, vai gadījumā, ja ir divi homonīmi nosaukumi, kas attiecas uz diviem dažādiem vīniem (un ja ir apstākļi, kas tālāk izklāstīti jautājumā, kā norādīts iepriekš), LIĪTT 22.–24. pants nozīmē, ka abi šie nosaukumi turpmāk var tikt izmantoti, ja attiecīgie ražotāji tos iepriekš izmantoja vai nu vismaz desmit gadus pirms 1994. gada 15. aprīļa (24. panta 4. punkts) vai arī labticīgi un katrs nosaukums skaidri norāda vīna izcelsmes valsti, reģionu vai arī vietu, nemaldinot patērētāju.

79. LIĪTT 22.–24. pants veido 3. sadaļu ("Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes") šī līguma II nodaļā ("Intelektuālā īpašuma tiesību pieejamības, darbības sfēru un izmantošanas standarti").

80. LIĪTT 22. pantā noteikts:

"1. Šajā Līgumā ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm tiek saprastas norādes, kas identificē precī, kura izgatavota kādas Dalībvalsts teritorijā vai šās teritorijas reģionā vai vietā, kur preces noteiktā kvalitāte, reputācija vai citas īpašības ir būtiski saistāmas ar tās ģeogrāfisko izcelsmi."

81. 23. pantā noteikts:

"1. Katra Dalībvalsts nodrošina likumīgus līdzekļus ieinteresētajām pusēm, lai novērstu ģeogrāfiskās izcelsmes norādes lietošanu, vīnus identificējot kā vīnus, kas nav izgatavoti tajā vietā, kura uzrādīta konkrētajā ģeogrāfiskajā norādē, [...] pat ja ir norādīta patiesā preces izcelsmes vieta vai ir lietots ģeogrāfiskās izcelsmes norādes tulkojums, vai to paskaidro tādi vārdi kā "šķirne", "veids", "paveids", "atdarinājums" vai citi līdzīgi.

[..]

3. Homonīmu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu gadījumā attiecībā uz vīniem aizsardzība tiek sniegta katrai norādei [...]. Katra Dalībvalsts nosaka praktiskos nosacījumus, saskaņā ar kuriem konkrētās homonīmās norādes tiek atšķirtas viena no otras, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt objektīvu attieksmi pret attiecīgajiem ražotājiem un novērst patērētāju maldināšanu.

[..]"

82. 24. pantā noteikts:

kuriem attiecīgā norāde ir identiska parasti lietotam vīnogu šķirnes nosaukumam, kas eksistē šīs Dalibvalsts teritorijā laikā, kad stājas spēkā PTO līgums.

“1. Dalibvalstis vienojas sākt sarunas, kuru mērķis ir palielināt atsevišķu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību saskaņā ar 23. pantu. [..]

[..]”

[..]

4. Nekas šajā sadaļā neuzliek dalibvalstij par pienākumu novērst citas Dalibvalsts noteiktas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes ilgstošu vai līdzīgu lietošanu, kas identificē vīnus vai spirtotos dzērienus saistībā ar jebkura tās pilsoņa vai pastāvīgā iedzīvotāja precēm vai pakalpojumiem, kuri ir ilgstoši lietojuši šo ģeogrāfiskās izcelsmes norādi attiecībā uz tām pašām vai saistītām precēm vai pakalpojumiem šīs Dalibvalsts teritorijā vai nu a) vismaz 10 gadus pirms 1994. gada 15. aprīļa vai b) labticīgi pirms šī datuma.

83. Prasītāji un Itālijas valdība norāda, ka LIĪTT pašreiz ir saistošs Kopienai, dalibvalstīm un citām līgumslēdzējām pusēm attiecībā uz vīna nosaukumu homonīmu regulējumu un regulē šādu nosaukumu aizsardzību, nosakot, ka tie tiek lietoti tehniski pareizi un labā ticībā. 23. pants aizsargā ieinteresēto pušu tiesības turpināt ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu lietošanu, vienlaicīgi 24. panta 4. punkts atstāj dalibvalstu ziņā regulējumu attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas ilgstoši lietotas labā ticībā vismaz 10 gadus pirms 1994. gada 15. aprīļa. Šādi noteikumi nav savienojami ar aizliegumu lietot nosaukumu *Tocai friulano*, kas izriet no Līguma par vīnu nosaukumiem pielikumiem, kas tādējādi nevar būt pamatots.

[..]

6. [..] Nekas šajā sadaļā neuzliek dalibvalstij par pienākumu piemērot tās nosacījumus pret jebkuras citas Dalibvalsts ģeogrāfiskās izcelsmes norādi attiecībā uz vīnogulājiem,

84. Atbildot uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem, prasītāji un Itālijas valdība turpmāk norāda, ka LIĪTT 24. panta 6. punkts skaidri nosaka paralēles starp “ģeogrāfiskās izcelsmes norādi” un “vīnogu šķirnes nosaukumu”

un līdz ar to neatļauj Ungārijas Republikai atsaukties uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādi *Tokaj*, lai aizliegtu lietot nosaukumu *Tocai friulano*.

reģionā vai vietā, kur preces noteiktā kvalitāte, reputācija vai citas īpašības ir būtiski saistāmas ar tās ģeogrāfisko izcelsmi. Vēlreiz, jautājums nav par to, vai vīna, kas ražots šajā konkrētajā reģionā no vīnogulāju *Tocai friulano* augļiem, noteiktā kvalitāte, reputācija vai citas īpašības ir būtiski saistāmas ar tā ģeogrāfisko izcelsmi. Manuprāt, 23. panta 3. punkts nav piemērojams.

85. Es nepiekrītu šiem argumentiem.

86. 23. panta 1. punktā skaidri noteikts dalībvalstu pienākumus aizsargāt ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, kas identificē vīnus, lietošanu vīniem, kas nav ražoti tā ģeogrāfiskās izcelsmes norādē norādītajā vietā; nevajag radīt sajaukšanas vai maldināšanas iespēju. Ir skaidrs, ka *Tokaj* ir ģeogrāfiskās izcelsmes norāde LIĪTT nozīmē. Tādējādi *prima facie* ar 23. panta 1. punktu dalībvalstīm tiek uzlikts pienākums aizsargāt šo norādi pret tās lietošanu to vīnu nosaukumos, kas nav ražoti Tokajas reģionā.

88. Šī paša iemesla dēļ 24. panta 4. punkts, kas atļauj dalībvalstīm regulēt ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu ilgstošu lietošanu labā ticībā saskaņā ar noteiktiem nosacījumiem, nevar tikt piemērots turpmākai nosaukuma *Tocai friulano* lietošanai.

87. 23. panta 3. punkts regulē aizsardzības pamatbūtību, kas noteikta 23. panta 1. punktā attiecībā uz divām homonīmām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm⁴³. LIĪTT mērķiem "ģeogrāfiskās izcelsmes norādes" ir definētas kā norādes, kas identificē precī, kura izgatavota kādas dalībvalsts teritorijā vai šās teritorijas

89. Visbeidzot, 24. panta 6. punkts pieļauj, ka dalībvalstis atļauj vīnogu šķirnes nosaukuma, kas ir homonīms ģeogrāfiskās izcelsmes norādei citā dalībvalstī, lietošanu, taču neuzliek par pienākumu to darīt. Kopiena, sākot ar 2007. gada marta beigām, nepārprotami atsakās no šīs iespējas, noslēdzot divpusēju līgumu ar Ungārijas Republiku, kas ir skaidri noteikts 24. panta 1. punktā un kurš, kā tika apskatīts pirmajos divos jautājumos, ir Kopienas ekskluzīvā kompetencē.

43 — Pārrunu laikā kā piemērs tika izmantota Rioha [*Rioja*], kas ir vīna ražotnes reģions gan Spānijā, gan Argentīnā (skat.: Correa, C. M. un Yusef, A. A. *Intellectual Property and International Trade*. 1998, 176. lpp).

90. Pamatojoties uz iepriekšminēto, es neuzskatu, ka attiecīgie LIITT noteikumi neatbilst Līgumam par viņu nosaukumiem; tādējādi nav pamata piemērot Vīnes konvencijas 59. pantu.

92. Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Pirmā protokola 1. pantā noteikts:

“Jebkurai fiziskai vai juridiskai personai ir tiesības uz īpašumu. Nevienam nedrīkst atņemt viņa īpašumu, izņemot, ja tas notiek sabiedrības interesēs un apstākļos, kas noteikti ar likumu un atbilst vispārējiem starptautisko tiesību principiem.”

XI — Par septīto jautājumu

91. Septītajā jautājumā iesniedzējtiesa jautā, vai tiesības uz īpašumu, kas noteiktas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas⁴⁴ Pirmajā protokolā un pārņemtas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas⁴⁴ 17. pantā, ietver arī intelektuālā īpašuma tiesības uz viņu izcelsmes apzīmējumiem un to izmantošanu un attiecīgi aizliedz piemērot līguma noteikumus, kas ietverti sarakstē, saskaņā ar kuriem Friuli-Venēcijas Džūlijas reģiona viņa ražotāji nevarēs lietot nosaukumu *Tocai friulano*, jo īpaši ņemot vērā to, ka šiem viņa ražotājiem netika piešķirta nekāda kompensācija, to, ka nepastāvēja sabiedrības intereses, kas attaisnotu ekspropriāciju, kā arī to, ka netika ievērots samērīguma princips.

93. Lai arī šī tiesību norma nenorāda uz kompensāciju, jāpiekrīt prasībai, ka vispārējie starptautisko tiesību principi ir jāievēro, tā kā ir jāaizsargā tiesības saņemt kompensāciju par īpašuma atņemšanu.

94. Hartas 17. pantā “Tiesības uz īpašumu” noteikts:

“1. Ikvienai personai ir tiesības uz īpašumu, kas iegūts likumīgi, tiesības to lietot un atsavināt, kā arī tiesības attiecībā uz to dot rīkojumu nāves gadījumā. Nevienam nedrīkst atņemt īpašumu, ja vien tas nav jādara sabiedrības interesēs, kā arī gadījumos un apstākļos, kuri ir paredzēti likumā, ar noteikumu, ka par zaudējumiem laikus izmaksā taisnīgu kompensāciju. Īpašuma izmantošanu var reglamentēt ar likumu, ciktāl tas nepieciešams vispārējās interesēs.

⁴⁴ — Minēts 5. zemsvītras piezīmē, Pirmais protokols pieņemts 1952. gada 20. martā.

2. Intelektuālais īpašums tiek aizsargāts.”

95. Prasītāji norāda, ka Itālijas vīndaru tiesības lietot apzīmējumu *Tocai friulano* Protokola izpratnē attiecas uz “īpašumu”, kas ir neatkarīgs jēdziens un attiecas ne tikai uz ķermeniskām lietām. Itālijas valdība tiesas sēdē puda viedokli, ka tiesības lietot noteiktas vīnogu šķirnes nosaukumu savā būtībā ir ekonomiski pamatotas. Padome un Komisija norāda, ka šī lieta neattiecas uz īpašumu Konvencijas vai Hartas izpratnē, arī intelektuālā īpašuma nozīmē termini *Tocai friulano* un *Tocai italico* nav ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, bet vīnogu šķirnes. Ne Parīzes konvencija⁴⁵, ne LIĪTT nenorāda vīnogu šķirņu nosaukumus kā intelektuālā īpašuma kategoriju.

96. Prasītājiem ir taisnība, norādot, ka vārds “īpašums” Protokolā ir autonomš jēdziens, kas lietots tā plašākā nozīmē, ietverot bezķermeniskās lietas ar ekonomisku vērtību. Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir īpaši norādījusi, ka attiecībā uz licences par alkoholisko dzērienu tirgošanu restorānos anulēšanu ekonomiskās intereses, kas saistītas ar restorāna uzturēšanu, bija “īpašums” Protokola 1. panta izpratnē, ņemot vērā, ka licences esamība bija viens no galvenajiem nosacījumi-

miem uzņēmējdarbības veikšanai un tās anulēšanai bija nelabvēlīga ietekme uz restorāna labo slavu un vērtību. Tiesa attiecīgi secināja, ka anulēšana šīs lietas apstākļu kontekstā aizskāra restorāna vadības tiesības uz īpašumu (lai arī tā uzskatīja šo aizskārumu par likumīgu, samērīgu un atbilstošu vispārējām interesēm)⁴⁶.

97. Es, protams, neuzskatu, ka iepriekšminētais lēmums ir analogs šai lietai. Nav diskusiju par to, ka vārda *Tocai friulano* ilgstoša lietošana attiecībā uz vīnogu šķirnēm, kas izmatotas vīna ražošanā Friuli-Venēcijas Džulijas reģionā, ir viens no galvenajiem nosacījumiem uzņēmējdarbības veikšanai šādu vīnu ražošanā, kā arī nav nekāda pamatojuma Itālijas valdības norādei, ka šādas lietošanas aizliegums nelabvēlīgi ietekmētu šīs uzņēmējdarbības vērtību un labo slavu. Vīna ražotājiem, kurus ietekmē šis lēmums, saglabāsies tiesības tirgot vīnus ar dažādiem izcelsmes apzīmējumiem, kuri ir reģistrēti attiecībā uz šo izcelsmes vietu. Ja tie vēlēšies turpināt identificēt izmantotās vīnogu šķirnes, tad ir Starptautiskā Vīnogulāju un vīna biroja akceptēti sinonīmi: Komisija tiesas sēdē minēja *sauvignonasse* un *trebbiano*.

45 — 1883. gada 20. marta Parīzes Konvencija par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību.

46 — Lieta 4/1988/148/202 *Tre Traktörer Aktiebolag* pret *Zviedriju* (1989), *EHRR* 309.

98. Es arī piebilstu, ka liekas apšaubāmi, vai prasītājiem ir pamats vērsties tiesā par īpašuma tiesību pārkāpumu saskaņā ar Konvenciju, ņemot vērā, ka viņi nav vīna ražotāji un nav norādījuši, kā viņi varētu tikt ietekmēti.

99. Attiecīgi es neesmu pārliecināts, vismaz šīs lietas apstākļu ietvaros, ka tiesības lietot vīnogu šķirnes nosaukumu attiecīgā vīna tirdzniecībā ir īpašuma tiesības, ko regulē Pirmā protokola 1. pants. Tomēr, ja būtu šādas īpašuma tiesības, es īsumā apsvēršu jautājumu, vai aizliegums lietot šo nosaukumu būtu nepieļaujams.

100. Pirmā protokola 1. panta pirmajā teikumā noteiktas tiesības uz īpašumu, otrajā teikumā noteikts, ka nevienam nedrīkst atņemt viņa īpašumu, "izņemot, ja tas notiek sabiedrības interesēs un apstākļos, kas noteikti ar likumu un atbilst vispārējiem starptautisko tiesību principiem".

101. Vispārējas norādes par iejaukšanos tiesību izmantošanā, kas nesniedz tik tālu, lai šīs tiesības būtu liegtas, līdzīgos apstākļos ir sniegtas Eiropas Kopienų Tiesas spriedumā lietā *SMW Winzersekt*⁴⁷. Šajā lietā dzirkstošā

vīna ražotāji no Vācijas apstrīdēja Kopienas tiesību aktus⁴⁸, kas aizliedza pēc piecu gadu pārejas perioda lietot vārdu savienojumu *méthode champenoise* attiecībā uz dzirkstošiem vīniem un attiecībā uz kuriem nevar lietot izcelsmes norādi *Champagne*. Ražotāji norādīja, ka aizliegums nelabvēlīgi ietekmē to tiesības uz īpašumu.

102. Tiesa uzskatīja, ka jautājumos par kopējo lauksaimniecības politiku Kopienas likumdevējam ir plaša rīcības brīvība un ka šajā jomā veikto pasākumu var uzskatīt par nelikumīgu tikai tad, ja pasākums ir acīmredzami nepiemērots, lai pilnvarotā iestāde sasniegtu vēlamā mērķi. Tiesības uz īpašumu nav absolūtas; tā iznākumā tiesību uz īpašumu izmantošanai var tikt piemēroti ierobežojumi, īpaši attiecībā uz kopējā tirgus veidošanu, ar nosacījumu, ka šie ierobežojumi pēc būtības atbilst Kopienas vispārējo interešu mērķim un attiecībā uz vēlamā mērķi nav uzskatāmi par nesamērīgu un nesaderīgu traucējumu, ar kuru pārkāpj pašu garantēto tiesību būtību. Apzīmējums *méthode champenoise* bija termins, kuru pirms konkrēto tiesību aktu spēkā stāšanās varēja lietot visi dzirkstošo vīnu ražotāji. Šī apzīmējuma lietošanas aizliegums nevar tikt uzskatīts par iespējamo prasītāju ražotāju īpašuma tiesību aizskārumu. Visbeidzot, veicot pārejas pasākumus un atļaujot ražotā-

47 — 1994. gada 13. decembra spriedums lietā C-306/93 (*Recueil*, I-5555. lpp.).

48 — Padomes 1992. gada 13. jūlija Regula (EEK) Nr. 2333/92, kas nosaka vispārīgos noteikumus dzirkstošo vīnu un gāzēto vīnu aprakstam un noformējumam (OV 1992, L 231, 9. lpp.).

jiem lietot citus alternatīvus vārdu savienojumus (tādus kā “tradicionālā metode”), Padome ir ņēmusi vērā ražotāju stāvokli, un šādos apstākļos tiesību aktus nevar uzskatīt par nesamērīgiem⁴⁹.

103. Līdzīgi arī šajā lietā ir skaidrs — pat ja būtu īpašuma tiesību aizskaršana, samērīguma princips ir ievērots: Itālijas *Tocai friulano* vīnogulāju audzētājiem un šo vīnogu šķirņu vīna ražotājiem ir bijis 13 gadu pārejas periods, kurā tie varēja pielāgoties situācijai, ko nosaka Līgums par vīnu nosaukumiem, un, kā aprakstīts iepriekš⁵⁰, pastāv cita iespēja lietot pieejamos vīnogulāju nosaukumus.

104. Par Pirmā protokola 1. panta otro teikumu, pat ja *Tocai friulano* lietošanas aizlieguma iznākumā vīna ražotājiem, kurus ietekmē šis lēmums, tiek atņemts īpašums, es uzskatu, ka tas būtu “sabiedrības interesēs un apstākļos, kas noteikti ar likumu un atbilst vispārējiem starptautisko tiesību principiem” un tādējādi ir saskaņā ar Konvenciju.

105. Pirmkārt, pastāv acīmredzamas sabiedrības intereses, lai Kopiena noslēgtu savstarpējus līgumus par vīnu nosaukumu aizsardzību. Otrkārt, ir acīmredzams pamats ar Kopienas tiesību aktiem noteikt aizliegumu un tieši atbilstošas tiesību normas (tās ir kodolīgas un netiek apstrīdētas, es neapskatu nevienu no tām) vīnu aprakstam, kuru kopsakarā apskatāmais aizliegums ir noteikts tieši, lai samazinātu vīna nosaukumā lietota vīnogulāju šķirnes nosaukuma sajaukšanas iespēju ar ģeogrāfiskā apvidus, kurā tas ražots, nosaukumu. Visbeidzot, nevar uzskatīt, ka aizliegums ir pretrunā ar starptautisko tiesību principiem. Jo īpaši, ilgā pārejas perioda sekas, aizlieguma ierobežotā darbība (kvalitatīvos vīnus var turpināt ražot no attiecīgām šķirnēm) un pieejamā alternatīva par vīnogulāju nosaukumiem, manuprāt, nozīmē to, ka nav tiesību uz kompensāciju.

106. Iepriekš apskatītiem apsvērumiem līdzīgi apsvērumi attiecas uz Hartas 17. pantu.

XII — Par astoto jautājumu

107. Astotajā un pēdējā jautājumā iesniedzējtiesa jautā — ja Līgums par vīnu nosaukumiem un/vai sarakste ir nelikumīga,

49 — Sprieduma 21.–23. un 28. punkts.

50 — 97. punktā.

vai Regulas (EK) Nr. 753/2002⁵¹ 19. panta 2. punkts, saskaņā ar kuru nosaukuma *Tocai friulano* izmantošana ir jāaizliedz pēc 2007. gada 31. marta, nav spēkā vai nav piemērojams.

ne *Tocai* problēmu, un tādējādi vīna nozare jebkādā situācijā attiecībā uz Ungārijas Republiku ir regulēta tikai un vienīgi ar Kopienas tiesību aktiem. Regula Nr. 753/2002 nosaka pamatregulējumu apmēram 122 vīnogulāju nosaukumiem, kuri ietver ģeogrāfiskās izcelsmes norādes un tādējādi ir identiskā situācijā ar *Tocai friulano*, taču to regulējums ir diametrāli pretējs *Tocai friulano* piemērotajam: šīs 122 šķirnes var norādīt uz vīna etiķetēm saskaņā ar šīs regulas 19. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

108. Prasītāji norāda, ka Regulas Nr. 753/2002 pielikumā noteiktais aizliegums ir nelikumīgs tikmēr, kamēr tas pārkāpj nediskriminācijas principu. Starp 106 vīnogu šķirnēm, ko Kopienas tiesību akti atļauj lietot vīna nosaukumos, vienīgi *Tocai friulano* ir noteikts ierobežojums uz laiku. Turklāt samērīguma princips un pienākums norādīt mērķi ir pārkāpti. Visbeidzot, tā kā LIĪTT nav noteikts pienākums PTO dalībvalstīm atcelt homonīmo ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu tiesisko aizsardzību, Regulā Nr. 753/2002 noteiktais aizliegums ir nelikumīgs.

109. Prasītāji un Itālijas valdība, atbildot uz Tiesas uzdoto jautājumu, norāda, ka Līgums par vīnu nosaukumiem pārstāj darboties ar Ungārijas Republikas pievienošanos Eiropas Savienībai, ka Asociācijas līgums nesatur norādi ne uz Līgumu par vīnu nosaukumiem,

110. Tomēr visi šie argumenti acīmredzami neiekļaujas valsts tiesas uzdotā jautājuma ietvaros, ar kuru skaidri ir izteikts pieņēmums, ka Līgums par vīnu nosaukumiem un/vai sarakste ir nelikumīgi. Tādējādi iesniedzējtiesa par strīda jautājumu nosaka Regulas Nr. 753/2002 spēkā esamību tikai netieši kā sekas iespējamai Līguma par vīnu nosaukumiem spēkā neesamībai (Itālijas Republika saskaņā ar EKL 230. pantu varēja apstrīdēt tieši tās spēkā esamību, bet tas netika darīts). Tā kā, pamatojoties uz savu iepriekšējo jautājumu analīzi, es neuzskatu, ka Līgums būtu nelikumīgs, es pievienojos Komisijas viedoklim, ka uz astoto jautājumu atbilde nav jāsniedz.

51 — Minēts 22. zemsvītras piezīmē.

XIII — Secinājumi

111. Pamatojoties uz iepriekš teikto, esmu secinājis, ka:

1) Līgums par vīnu nosaukumiem tika pareizi un atbilstoši pamatots ar EKL 133. pantu, un tā noslēgšana bija Kopienas ekskluzīvā kompetencē;

2) gan Līguma par vīnu nosaukumiem, gan LIĪTT izpratnē *Tokaj* ir ģeogrāfiskās izcelsmes norāde, savukārt *Tocai friulano* nav, tādējādi:

— nav pretrunas starp aizliegumu lietot *Tocai friulano* pēc 2007. gada 31. marta un Līgumā par vīnu nosaukumiem iekļautajiem noteikumiem par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm,

— Kopējā deklarācijā nav nepatiess faktu atspoguļojums un

— nav pretrunas starp Līgumu par vīnu nosaukumiem un LIĪTT;

- 3) tiesības lietot vīnogu šķirnes nosaukumu vīna tirdzniecībā nav īpašums Eiropas Cilvēktiesību konvencijas Pirmā protokola 1. panta vai Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. panta izpratnē, bet katrā ziņā šajā lietā nav bijis nelikumīga un Konvencijai vai Hartai pretrunā esoša aizskārums.

112. Līdz ar to mans viedoklis ir, ka uz *Tribunale amministrativa regionale per il Lazio* uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild šādi:

“Uzdoto jautājumu izvērtēšana neatklāja nekādus apstākļus, kas ļautu apšaubīt Līguma starp Eiropas Kopienu un Ungārijas Republiku par savstarpēju vīnu nosaukumu aizsardzību un kontroli, kurš apstiprināts Kopienas vārdā ar 1993. gada 23. novembra Lēmumu 93/724/EK un parakstīts 1993. gada 29. novembrī, vai sarakstes, kas attiecas uz šī līguma 4. pantu, spēkā esamību.”